

Helge Markussens translokationstale

Taler

Helge Markussen
Rektor på Viborg
Katedralskole

Dato

28. juni 2019

Sted

Viborg Katedralskole

Kære Studenter

Rigtig hjertelig tillykke med jeres eksamen. Tre år på Viborg Katedralskole med masser af hårdt arbejde og til slut en hektisk eksamenstid.

Oveni eksamen har der også været et EU-parlamentsvalg og et folketingsvalg som I skulle forholde jer til.

Tre år på Viborg Katedralskole har også været: Minervafester, Klassefester, studierejser, diverse cafeer, Søndersøløb, galla og i onsdags studenterfest.

Men fælles for jer alle er, at I har brugt masser af kræfter på fagene, på opgaver og skolegangen – ellers havde I ikke siddet foran mig her i dag. Så nu er det tid til at feste og fejre sammen med kammerater og sammen med familien – I har fortjent det.

Jeg vil også sige tillykke til jeres familie, der har støttet jer og stået bag jer. For alle os der har været med jer på rejsen hertil er det skønt at være her i dag, vi glæder os alle - sammen med jer og vi er stolte af jer.

Dimissionen er en festdag, men det er også et signal om at gymnasietiden er forbi, det er også tid til afsked med lærerne, med skolen og for nogens vedkommende også med hinanden.

Der er øjeblikke i livet, som man kan huske resten af livet. Lancierdans i skolegården i haglvejr. Dimissionen er også et eksempel herpå. Jubilarerne til venstre for jer, de husker også deres dimission. Og forhåbentlig om 25 år – det er helt uoverskueligt langt ude i fremtiden, det ved jeg godt, men om 25 år så

sidder i forhåbentlig her i skolegården igen bare ovre blandt jubilarerne.

Tre år på Viborg Katedralskole, hvad har det handlet om? Det almene gymnasiums formålsparagraf har 2 spor: Det studieforberevende og det almen dannende. I de tre år I har gået her, har de to formål gået hånd i hånd. Jeg vil bruge lidt tid på de to spor.

Det studieforberevende: siger på mange måder sig selv. I har lært mange forskellige fag og har opnået en fag-faglig viden. Og nogen af jer har måske fået det indtryk, at gymnasiet bare består af en række fag.

I slutter af med at få karakterer i hvert enkelt fag, men specielt slutter I af med ÉN studentereksamenskarakter, det vi ofte bare omtaler som gennemsnittet.

Det er på baggrund af fag og karakterer, at I får adgang til de videregående uddannelser. Det er de nøgler, der åbner dørene til alle de videregående uddannelser. Når så først I er kommet ind på de videregående uddannelser uanset om det er til august eller efter et par sabbatår, så er karaktergennemsnittet, som I har kæmpet så hårdt for, pludselig uinteressant. Karaktergennemsnittet er bare en nøgle til at åbne døren til de videregående uddannelser. Når først I er optaget, så er det jeres faglige viden og jeres evner til at studere og jeres almene dannelse, der sætter jer i stand til at følge med på studierne og gennemføre studierne.

Den almene dannelse: Det er vanskeligere at forklare end det studieforberevende. I har alle en fornemmelse for hvad det er.

Professor Harry Haue har beskrevet det på følgende måde: "*Almen dannelse giver den enkelte mulighed for at udvikle en personlig myndighed, der sætter vedkommende i stand til at reflektere over sit eget forhold til sine medmennesker, natur og samfund*".

Lad os gøre det lidt konkret med nogle eksempler på hvad der er almen dannelse: historisk bevidsthed, viden om aktuelle og samfundsrelevante problemstillinger, kendskab til det naturvidenskabelige verdensbillede, kendskab til religiøse verdensbilleder, kendskab til kultur. Almen dannelse er en helhed af viden, færdigheder og holdninger. Almen dannelse er ikke specifik faglig orienteret, men mange gange hører det sammen med fag - Det omfatter de

almene dele af videnskaber og fag. Man trækker ofte på sin almene dannelse, når man skal debattere, for så trækker man ofte på viden fra forskellige faglige områder og kombinerer dem.

Den almene dannelse er kulturbærende, vi ved hvordan vi skal opføre os i forskellige sammenhænge. Fx til Galla, I vidste hvordan, I forventedes at opføre jer – det er ikke sikkert, det var let at leve op til det sidst på aftenen, men I vidste hvad der forventedes.

Den almene dannelse er kulturbærende, men samtidig er den også under konstant forandring. I dag er det vigtigt at vide, hvordan man skal begå sig på de sociale medier. Det vidste man stort set intet om for bare 15 år siden, for da var Facebook ikke opfundet endnu. Måske sidder I nu og tænker, at timerne må have været kedelige uden FB, Instagram og YouTube. Men det var de ikke, vi havde bare andre overspringshandlinger dengang.

Mange gange i gymnasiet har I lært noget som ikke umiddelbart kan anvendes. Nogle gange har I måske også spurgt læreren om hvad et specifikt emne kan anvendes til uden at få et konkret svar. Så har det måske netop været eksempler på almen dannelse.

Hvis ikke man kan bruge den almene dannelse til andet, så kan man i hvert fald bruge den, når man spiller Besserwisser eller Trivial pursuit og hvad der er vigtigere, så er det utrolig nyttigt første gang man er hjemme og besøge sine svigerforældre.

Jeg springer lidt til det første spor: Det studieforberedende. Det er nok det, mange af jer har haft mest fokus på, når I har siddet og skrevet afleveringsopgaver – nogle gange i en sen nattetime. Samfundet har også meget fokus på det studieforberedende. I startede allerede i grundskolen i 7-8.klasse med at overveje, hvad I ville fremadrettet og lægge planer.

Der er et stort ønske om, at I skal ud og være en del af produktionsdanmark. Man har i flere år forsøgt at presse unge mennesker til at gå hurtigere i gang og komme hurtigere igennem studierne. I nyhederne kan I læse, at der mangler ansatte i mange forskellige brancher. Der er mangel på jer.

Det pres fra samfundet behøver I ikke at opleve som et personligt pres. I kan i

stedet vende det til en fordel for jer. I står i en privilegeret situation med meget lav arbejdsløshed. I kan følge jeres hjerter i forhold til fremtiden, for næsten uanset jeres valg af studie er jeres mulighed for senere at få et job nemlig historisk gode.

I er sidste årgang på en meget velfungerende gymnasiebekendtgørelse, det betyder eksempelvis, at I er sidste årgang med AT. Der er kommet en gymnasireform. Noget af det nye, der er blevet indført er noget, der hedder "Karrierelæring". Formålet hermed er også at øge fokus på, hvad man kan blive efter gymnasiet og hvilke veje, der er dertil. Nu har I jo ikke haft karrierelæring, men jeg er helt sikker på, at I skal nok klare jer godt alligevel.

Jeg vil gerne dele en vigtig pointe fra karrierelæring med jer. Når man spørger dem, der er færdige med at studere og er i job om de er blevet det, de forventede, da de gik i gymnasiet og om de har taget den lige vej igennem systemet, så er der typisk under en fjerdedel som siger ja.

De fleste af os siger nej, fordi vi har taget en eller flere omveje eller vi er endt med at blive noget andet end planlagt. Personligt havde jeg heller ikke fantasi til at forestille mig, hvad jeg ville blive. Men i dag er jeg taknemmelig for at stå her.

Det er ikke et argument imod at planlægge, for måske holder planen, det gør den jo for nogen – og ellers så har man jo noget at afvige fra. Men pointen er, at I ikke skal få det dårligt, hvis I ikke kan se fremtiden for jer – det kunne hovedparten af vi andre heller ikke. Et af de ofte stillede spørgsmål ved studenterfester er netop "hvad skal du så bagefter". Hvis I ikke har en færdig plan, så kan I med god samvittighed henvise til min pointe og sige, at det ved jeg ikke endnu.

Jeg springer til det andet spor igen: Almen dannelse har ikke noget specifikt erhvervs- eller uddannelsesmæssigt sigte, men alligevel kan det sagtens være, at I kan bruge noget af jeres almene dannelse i fremtidens job. Noget af det vi danskere er rigtig dygtige til er netop at kombinere viden fra forskellige fag og at omsætte viden til handling og aktivitet.

Vi står overfor mange alvorlige udfordringer eksempelvis klimakrise og populisme, hvor der peges på simple løsninger på komplicerede problemer. Vi er nødt til at have tillid til viden, til eksperter og til forskningsresultater. Vi er

nødt til at kende vores historiske og kulturelle baggrund for at kunne reflektere over vores nutid og tage stilling på et nuanceret grundlag.

Jeg vil slutte med et citat af Cand. Pæd. Vagn Oluf Nielsen: "*Et alment dannet menneske er et menneske, som forholder til aktivt til tilværelsens og samfundets problemer og udfordringer, åbent, fordomsfrit, undersøgende, kreativt og kritisk, ud fra en helhedsopfattelse, en positiv naturbevidsthed, en historisk forståelse og en utopi om det gode liv, og som erkender sine handlemuligheder i vores situation og er villig til at bruge dem*"

Tre år på VK er afsluttet. I er blevet studieforbereget og I er blevet alment dannet. Og så har I forhåbentlig haft det sjovt undervejs.

Jeres studentereksamen er nøglen til at komme ind på de videregående uddannelser, den skal nok åbne døren, når I er parat. Den hjælper jer også til at klare studierne og sidst men ikke mindst så hjælper den jer forhåbentlig også til at tage aktivt del i det samfund, som I er en del af.

Mens I har gået her, har I markeret jer på mange forskellige måder – indenfor sprog, sport, politik, kreativitet og naturvidenskab. I har sat jeres præg på gymnasiet og I har påvirket os andre på mange forskellige måder. Det har været en fornøjelse at have jer som elever, det skal I have tak for.

I kan gå herfra med rigtig gode forudsætninger for at klare jer fremadrettet, det giver forhåbentlig tryghed til jer. Det giver så også os andre en stor tryghed at vide, at I følger efter os.

Med disse ord dimitterer jeg jer som studenter fra Viborg Katedralskole 2019.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/helge-markussens-translokationstale-2019>